

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Румяна Коларова по конкурс за присъждане на научната и образователна степен доктор по професионално направление 3.3 Политически науки, шифър 05.11.02
Политология (Сравнителна политология)

на **Иван-Петър Живков Йовчев**, представил дисертация на тема **„Национален интерес в контекста на Европейската енергийна политика: Сравнителен анализ на правителствените програми на седем държави-членки на ЕС в периодите 2007-2009 г. и 2016-2019 г.“**

Общи данни по процедурата Представеният за защита дисертационен труд е с обем 341 стандартни страници, разделен на въведение, три глави и заключение. Научният апарат съдържа 523 заглавия и документи. Източниците са впечатляващи по брой, но са добре подбрани съобразно темата на изследването, библиографията е пълноценно приложена - докторантът е включил в списъка на използваната литература източници, на които пряко се позовава в изследването си.

Дисертационният труд по форма, структура и съдържание отговаря на нормативните изисквания за придобиване на научната и образователна степен „доктор“, като в съответствие с изискванията на закона свидетелства, че „кандидатът притежава задълбочени теоретични знания и способност за самостоятелно научно изследване“; а трудът му „съдържа, както научни, така и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос“.

Значимост на изследвания проблем – следва да се подчертае, че докторантът е избрал да пише по малко изследван аспект на една много актуална и същевременно изключително сложна и обширна тема. По дефиниция предметът на изследването – Европейската енергийна политика – е интердисциплинарен. Можем да го определим като пресечна точка на политически (policy-making), икономически, юридически анализи. Приносът на Иван-Петър Йовчев е на първо място в избора на изследователския подход – той работи изцяло с инструментариума на сравнителната политология и прави изводи, които нямат за цел да характеризират процеса на европейска интеграция, нито да правят обобщения свързани с икономически процеси или еволюция на нормативната рамка на Европейската енергийна политика. Придържайки се изцяло към каноните на сравнителната политология Йовчев „анализира разнообразието“ в програмните документи на седем държави-членки, като си поставя за цел да проследи тенденциите на промяна (динамиката) с оглед на две основни променливи – национален интерес и общи приоритети на ЕС. Така

изследването напуска рамките на европеистиката, за да се позиционира в сферата на сравнителния анализ на националния политически процес в държавите членки. Още един детайл отграничава специфичния подход, избран от докторанта – когато анализира националния интерес той избягва силно клишираните политологически парадигми като „процеси на европеизация“ или на „феномен на евроскептичния популизъм“. Докторантът е съдържан и в своите обобщения, отново придържайки се към правилата на сравнителния „анализ от средно ниво“.

Обоснованост на целите и задачите – Макар изследователските задачи да са определени пределно общо, при формулирането на изследователските въпроси и хипотези ясно се формулира и обосновава основната цел – да се анализира съдържанието на правителствените програми и тяхната еволюция, наложена от глобалния и регионалния „енергиен преход“, който няма алтернатива и изисква съобразяване на националния интерес с общоевропейските приоритети и цели.

Отправната точка на изследването на Иван-Петър Йовчев са програмите, а не процеса на политическо договаряне (пазарене), процеса на взимане на решения и още по-малко процеса на изработване на политики и тяхното прилагане. Така фокусът на неговото изследване е върху националния дневен ред, който управленските програми отразяват и същевременно задават. Това със сигурност стеснява теоретичния и емпиричния обхват на дисертацията на Иван-Петър Йовчев, но същевременно обуславя конкретността и практическата значимост на изследователските му усилия и резултатите от тях.

Съответствие между избраната методология и поставените цели и задачи – Дисертантът подбира своите методи съобразно с комплексния характер на изследователските си задачи, която се осъществява на три основни нива – анализ на теоретични модели, анализ на национални програми и сравнителен анализ на седем държави членки в два времеви периода. Това е сложна изследователска работа, която предполага различни умения:

- обзор на изключително голяма по обем литература, критичен анализ на академичния дебат по темата и изработване на качествено нов изследователски инструментариум;
- анализ на съдържанието на голям обем от програмни документи, изработени от правителствата в седем качествено различни по своите параметри политически уредби;

- сравнителен анализ на получените резултати и извеждане на общи тенденции.

Иван-Петър Йовчев успешно се е справил с тези три изследователски задачи, което гарантира приносния характер на резултатите от неговите изследователски усилия.

Оценка на дисертационния труд и неговите приноси – Дисертационният труд на Иван-Петър Йовчев се характеризира с ясни изследователските задачи – целта на докторанта е да анализира както разнообразието в политическите програми на седем държави членки в два времеви периода (през които естествено управляват различни правителства) така и тенденцията на сближаване свързана с императивите на „енергийния преход“.

Впечатлява не само прецизната изследователска работа, но и опита да се представи както разнообразието, така и тенденциите на промяна и сближаване в управленските програми чрез таблични и пространствени схематизации, издържани изцяло във формата на „сравнителния метод“ ясно дефиниран от А. Лайпхарт и Ч. Рагин. Изследването само би спечелило от прилагането на конфигуративни методи, но това е по-скоро препоръка за следващ етап от изследователските усилия на Иван-Петър Йовчев.

Основният принос на Иван-Петър Йовчев се задава от избрания изследователски подход, както и от ясно и прецизно дефинирания изследователския обхват, който обуславя неговия специфичен теоретичен и емпиричен принос в огромното поле на интердисциплинарни анализи на европейската енергийна политика. Особената гледна точка и сполучливо избраните два времеви периода се характеризират с иновативност, но същевременно резултатите от изследването могат да бъдат включвани в много различни анализи и проучвания на европейската енергийна политика. Именно тази „отвореност“ на изследователските резултати е както основното им предимство, така и основната им слабост. Защото изследователи следващи различни подходи и методи могат да използват изследването на Иван-Петър Йовчев, но същевременно те се сблъскват с две затруднения: качествено различния теоретичен модел, който той използва от една страна и неговия теоретично коректен отказ да прави „големи и дръзки обобщения“.

Публикации и участия в научни форуми – четири от посочените в автореферата пет публикации представят на практика части от дисертационния труд, като същевременно са показателни за етапите в изследователската работа на Иван-

Петър Йовчев. Те, разбира се, имат и самостоятелна научна значимост. Трябва да се подчертае, че публикациите са свързани с участия в научни форуми, което е дало възможност на докторанта да обсъди изследователския си подход и аргументира основните си тези, с колеги от различни дисциплинарни полета. Това гарантира качеството на неговата изследователска работа по тази интердисциплинарна тема.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Като имам предвид качество на изследователската работа по темата на дисертационния труд, оригиналността и значимостта на направените изводи и постигнатите резултати убедено ще гласувам за присъждането на **Иван-Петър Живков Йовчев** на образователната и научна степен “ДОКТОР”.

София

04.03.2021 г.

проф. д-р Румяна Коларова